

Може да има човекъ, но философът има за цель да обясни причините и последствията на нещата въ човешкия животъ. Той не може да биде философъ, ако не се вдълбочава, ако не издири причините и последствията на нещата. Поезията, музиката и изкуството иматъ за цель да създадатъ условия за красота и щастие въ живота. Който иска да биде щастливъ и красивъ, той непременно тръбва да биде музикантъ, поетъ и художникъ. Няма ли тъзи три качества въ себе си, той нищо не може да постигне. Щастието и красотата се постигатъ само чрезъ музика, чрезъ художество и чрезъ поезия. Когато искатъ да се веселятъ, свѣтските хора пазаряватъ музиканти и пѣвци да имъ пѣять и свирятъ. При това, тѣ не викатъ стари музиканти, баби и старци, да имъ свирятъ, но викатъ млади, жизнерадостни моми и момци. — Това не е ли престъпление? Питамъ: какво престъпно има въ това, че искате млади хора да ви свирятъ? Не е ли по-престъпно да видите, какъ нѣкой човекъ се е изоставилъ, напусналъ, вследствие на което лицето му се е набръчкало? Нима художникът не страда, когато види своята картина, която съ години рисувалъ, цѣла набръчкана? Коя е причината за нейното набръчкане? Споредъ мене, картината на истинския художникъ, презъ всички времена и епохи, тръбва да остане красива, безъ никакви набръчквания. Следъ всичко това хората казватъ, че ще останатъ. Какъ ще останатъ? Кожата имъ щѣла да се набръчка, веждитъ, коситъ имъ щѣли да побѣлятъ, отъ живота щѣли да бѫдатъ недоволни, въ себе си щѣли да се усъмнятъ. Това значило старостъ. Питамъ: какви сѫ тъзи идеи? Каква е тази философия на оставярането? Оставярането е неестественъ путь въ живота. Старостъта е най-опасната болестъ въ живота. Тя е най-ужасната патология. Най-ужасните микроби сѫ тия на старостъта. Когато се заразятъ отъ тия микроби, хората оставяратъ, изгубватъ всичко възвишено и благородно въ себе си. Тия микроби, като термитите, изяждатъ всичко свещено въ човека, като оставатъ отъ него само сухи кости. И тогава всички казватъ: Остарѣ този човекъ. Философът казватъ, че въ старостъта си човекъ поумнѣвалъ, а въ младостъта си билъ глупавъ. Споредъ мене е точно обратно: въ старостъта си човекъ оглупява, а въ младостъта си е уменъ. Поискайте отъ детето това, което държи въ ръжата си, то ще го даде; поискайте отъ стария това, което държи въ ръжата си, той нѣма да го даде. Кой отъ двамата е по-благороденъ? Изворътъ, който тече ли е по-